

Nemojte se stoga nikada smijati uzvišenim podvizima prijašnjih ljudi, koji su nastojali, da dobrovoljnim siromaštvom izbjegnu raznim željicama za udobnošću, što no obično vode u moralnu smrt; ili su svojevrijednim poslušom savijali ukočenu sebičnost, koja čini svaku žrtvu nemogućom; ili su napokon zavjetom čistoće žrtvovali osjetne nagone, koji često obmanjuju i nas i naše najbolje odluke.

Živite i u svagdašnjem životu i na slobodi imajući pred očima onu strogost, onu tišinu i onu poniznost, što posvećivahu život onih ljudi.

Odvratite se od bezgranične mekoputnosti ovog našeg vremena, koje već nema nikakova smisla za onaj najčasniji cilj pravoga čovjeka: izgrađivanje svoga vlastitoga značaja!

I namjesto pustih tjelesnih športova, što se danas tjeraju s toliko naprave i pozerstva, odredite sebi svaki dan jedan zadatak odricanja, djelotvorne ljubavi i umjerenosti, jer, vjerujte mi, da bez ovakog bezobzirnog boja sa samim sobom ne ćete nikada dostići onaj viteški znak, što pripada — pravim slobodnim ljudima! (Fr. W. Foerster, *Jugendlehre* str. 55. ss.; *Lebensführung* 304. ss.)

Prozor (Otočac)

Preveo G. Starčević.

Kraljevstvo Božje — prva velika vlast.

Bili smo svjedoci katastrofama, kakve udaraju žig povjesnim periodama: gledali smo gdje se ruše carstva velika, moćna, koja su—rekao bi—bila sazdana za vječnost...Niču nove države, ali i njih će bilo kad zadesiti udes svega zemaljskoga...Vrijeme gradi, vrijeme razgrađuje. . . I nehote traži duh ljudski nešto stalno i trajno pa sred vječitog raspadanja carstva i kraljevstva nalazi samo jednu stalnu točku—kraljevstvo Božje, Crkvu, mističko tijelo Kristovo. Njegova je vrijednost apsolutna i zato nadilazi sve socijalne tvorevine ljudske kao što nebo nadilazi zemlju. Uzvišeno je nada sve to Božje kraljevstvo, s koje ga god strane posmatramo.

1. Kraljevstvo Božje nadilazi sva zemaljska kraljevstva trajanjem. Prema njemu su kasno nastale i najstarije svjetske monarhije—egipatska, babilonska, asirska. Ono seže u prapočetak povijesti čovječanstva, osnutak mu je sadržan u tajinstvenom obećanju, da će potomstvo žene satri glavu zmijinu. Po veličajnom je planu Mudrosti raslo neprekidno, dok je napokon na Duhove dobilo potpuni od Boga zamišljeni lik. . . O tom kraljevstvu Božjem vrijeđe riječi Bossueto-ve: »Ono ispunja u neprekinutom vezu sve minule vijekove; ono je djelo Onoga, koji mu je jedini mogao napraviti i izvesti nacrt, koji obuhvaća sve vijekove.« Triju pomenutih svjetskih država, pa goleme macedonske i svesilne rimske države već davno nestade, a kraljevstvo Božje, koje im je stajalo uz kolijevku, još postoji i postojat će i onda, kad sadašnje države već davno budu iščezle s lica zemlje. Lijepo veli engleski povjesničar Macaulay, da je katolička Crkva

postojala, kad su moderne države tek nastajale, i ona će stajati na grobu njihovu; ona je već postojala, kad su leopardi u amfiteatru rikali, a sjeverna Evropa još bila pustoš; drevne dinastije evropske tek su od jučer i danas, ako se porede s nizom papa; Crkva će stajati, kad iščezne London, dok će slikar sjesti na raspukli stup Temsina mosta, da crta ruševine Svetoga Pavla. — Jest, Crkva će postojati do konca svijeta. Ona ima obećanje Svemogućega: »Ja sam s vama do konca svijeta.« Ni paklena vrata ne će ju oboriti, još manje zemaljska sila . . .

Prestat će vrijeme, ali kraljevstvo Božje ne će prestati ono uopće ne će imati kraja. Kad mine vrijeme, onda će se tek razviti divnim razvojem i trajat će do vijeka. Do vijeka! Mi mislimo u okviru vremena i zato nikad ne možemo da obuhvatimo umom svojim vječnosti. Da napišemo broj vijekova od Vladivostoka do Calaisa, još to nebi bio ni jedan tren vječnosti. Za vječnost nema mjere, ona je doslovno neizmijerna. Šta su prema ovakovu trajanju kraljevstva Božjega sva zemaljska carstva, pa trajala ona i stotinu vijekova! Uzvišeno li si, kraljevstvo Božje!

2. Kraljevstvo Božje nema ni prostornih granica. Zemaljska kraljevstva imadu svoje međe: protežu se na istok, zapad, sjever i jug do određene rijeke, do toga i toga mora i gorja. Sapeta u granice nastoje da se prošire i izazivlju čas veće čas manje trzavice, koje im često zaprijetu propašću. Kraljevstvo Božje nema granica: ono treba da se raširi po čitavoj zemlji. Svaki čovjek treba da mu pripada, ako hoće da poluči sreću. Pače svaki mu čovjek, koji je dobre volje, de facto pripada, dakako često nevidljivo: jer nitko nije moralno dobar bez ljubavi Božje i milosti, a milosti Božje nema bez Crkve, kja je majka svih onih, koji žive božanskim životom. Kao što nema života bez majke, tako nema ni života milosti bez Crkve. Tako se proteže carstvo Božje preko cijele zemlje ne mareći ni za kakve državne granice te obuhvaća sve dobre ljude. Ali carstvo Božje seže i izvan kugle zemaljske — u nebo, nad svaku granicu. A tamo dolazimo ne kao tuđinci, mi dolazimo na svoje, u svoj vječni zavičaj. Jer mi smo jedno s Kristom, mi smo udovi otajstvenog tijela vječne Riječi, po kojoj je stvoreno sve, što je stvoreno, a Kristu je dana sva vlast na nebu i na zemlji. Mi smo, kako divno veli sv. Pavao, subaštinci Kristovi. Neizmijerna je naša baština. Kako smo bogati, a kako su sićušna i kraljevstva, koja obuhvaćaju makar i pola zemlje!

3. Kraljevstvo Božje neizmijerno nadilazi svako drugo i vrednotama, što ih sadržaje. Zemaljskoj je državi bitna svrha ta, da poda državljanima sigurnost života i posjeda i blagostanje materijalno i duševno. Kraljevstvo je Božje ustanovljeno radi vrednota i dobara, koja neizmijerno nadmašuju svako zemaljsko dobro. Kraljevstvo Božje omogućuje i olakšava nam, da budemo dionici blaća i života Božjega, po njemu odsijeva u dušama našim, a poslije us-

krsnuća i u preobraženom tijelu našem beskrajni ocean svijetla, ljepote i blaženstva Božjega. Sićušni naš um tek sluti, što to znači imati udjela u neizmjernom blaženstvu Božjem; mi nemamo pojmo-va, da to sasvim shvatimo niti riječi da to izrečemo. »Oko nije vidjelo nit uho čulo niti je ušlo u srce čovječje, što je Bog pripravio onima, koji ga ljube« (1 Kor. 2, 9). Slijepac od poroda ne zna, što je boja, gluhi od poroda ne zna, što je harmonija: tako ni mi ne možemo ni izdaleka shvatiti, koliko je blago milost posvećujuća u sebi, a nekmoli potpuni razvoj njezin u blaženoj vječnosti. U svijetlu se te istine vidi, kako je Bog visoko uzdigao čovjeka i koliko je čovječje dostojanstvo. Čovjek u milosti Božjoj kud i kamo se više razlikuje od čovjeka, koji je bez nje, nego li najprosvjetljeniji Evropljanin od posljednjeg australskog divljaka. Imajući dijela u biću i življenju Božjem, u slavi i moći Božjoj mi smo tako bogati, da su sve zemajske vrednote prema tomu bogatstvu neznatne trice, sitnice, ništa.

4. Napokon kraljevstvo Božje visoko nadilazi sva zemaljska kraljevstva svojim nutarnjim jedinstvom. Zemaljsko je kraljevstvo tek socijalna ustanova, a kraljevstvo Božje jest tijelo, tijelo Kristovo. O kad bi katolici shvatili, kako je to uzvišena i utješna činjenica! To je jezgra, najdivnija nauka čitavoga kršćanstva, misao najmilijia velikomu svetomu Pavlu. Kao što su udovi spojeni s glavom, tako su tijesno spojeni s Kristom oni, u kojima je božanski život milosti. Život, koji struji u čovječanstvu Kristovu, teče u sve one udove; Krist u njima djeluje, misli, ljubi, živi. Duh Kristov poput duše oživljava i prožimlje ovo otajstveno tijelo. Kraljevstvo je Božje kao biljka, ono je pravi trs: kao što je grozd srastao s trsom i iz trsa prima životni sok, tako su srasli pravednici s Kristom i živi po njemu. Kraljevstvo je Božje obitelj: Krist je otac, Marija s Crkvom majka; sva djeca Božja imaju svoj život božanski izravno od njih pa su u prvom stepenu među se u rodu. — Ipak se time ne briše raznolikost u kraljevstvu Božjem niti se gubi ljepota njegova. Nasuprot to uvećava raznolikost i ljepotu i dodaje neprispodobivo jedinstvo nalik onome, što ga vidimo u tijelu, u biljci... Slabe li su i krhke veze, što spajaju u zemaljskom kraljevstvu vladara i podanike te podanike među se! Nijedan podanik ne živi životom svoga vladara, mi smo pak tako tijesno združeni s Kristom, Bogom i Spasom svojim, da živimo njegovim životom, on je duša duše naše...

5. Kad je Božje kraljevstvo tako uzvišeno, onda po Božjoj osnovi sva zemaljska kraljevstva treba da njemu služe. Bilinsko carstvo nije sebi samom svrha, nego je stvoreno za životinje; bilinsko i životinjsko carstvo stvorio je Bog radi čovjeka; on je kruna vidljivoga svijeta i u tom smislu. Tako su i zemaljska kraljevstva radi kraljevstva Božjega: ovo im je svrha, ona su tek sredstva. Kad države ojačaju ili smalakšu, kad nastaju ili prestaju, nije to-

mu posljednji uzrok jakost ili slabost, naprednost ili natražnost, diplomatska vještina ili nevještina, nego su najdublji uzrok — interesi kraljevstva Božjega, oni jedini tu odlučuju. Isus Krist, vječna Mudrost i glava toga kraljevstva, služi se ljudskim djelovanjem, da poluči svoje vječne svrhe. Nabukodonozor usnio golem kip: glava mu bijaše od zlata, prsa od srebra, trup od mjedi, noge i stopala od željeza i gline; to su bile redom monarhije babilonska, medijsko-perzijska, macedonska, rimska. Kamen poletio s brda, a odvalila ga je ne ljudska nego sila Božja: razmrskao kip, prometnuo se gorom i pokrio zemlju. To bijaše Mesijino kraljevstvo, kraljevstvo Božje, kojemu su velike one države morale da služe. Per-Božji osloboditi sužanjstva, kazne za nevjeru; macedonska država svlada perzijsku, da grčki jezik zavlada svijetom: duhoviti grčki jezik i grčki duh bijahu vrlo sposobni da shvate i izraze uzvišene tajne kršćanske; rimska je država slijedila iza macedonske i prisilila ratoborne narode na mir, da utre put kršćanskim vjerovjesnicima. Interesi Božji bijahu svuda svrha, kojoj je služila snaga Cirova, genij Aleksandra i Cezara, državnička mudrost Rimljana... Bog ne mijenja svojih vječnih načela: i danas su jednako još ovi interesi Božji mjerilo, prema kojemu nesvijesno rade Lloyd Georges i kolege njegovi s obje strane oceana... Oni su orude u rukama Providnosti. Što je namjeravala Providnost Božja, za koju ih je svrhu upotrijebila u velikim događajima, kojima bijasmo i jesmo svjedoci, to će jasnije spoznati tek kasni vijekovi, spoznat će pa će se diviti u radosti divnim putevima, kojima vječna Ljubav vodi kraljevstvo svoje konačnoj svrsi.

To kraljevstvo Božje, komu smo eto i mi članovi, neka je predmet naše najdublje i najslade radosti, neka sve ljude dobre volje spaja u jednoj velikoj zajedničkoj ljubavi!

Sarajevo.

E. Springer D. I.

„Christian Science.“

Pod kraj XVIII. vijeka pojavio se medikalni magnetizam, oko sredine XIX. vijeka spiritizam, da uz teosofiju istisnu Bogom objavljenu vjeru. S istom pretenzijom istupa » Christian Science « i već osvaja tla daleko od svog anglosaskog zavičaja. A čini to sasvim metodske, napose spisima engleskim i francuskim, kojih je golemo mnoštvo rasturio na sve četiri strane svijeta.

Čovjek je religiozno biće pa ga privlači i zanima sve, što se zodičeva vjerskim ruhom, bila to prava vjera ili pak pseudomisticizam prikaze s drugog svijeta, magija i t. d. Da vidimo, šta je taj » Christian Science « i njegova » scientistička crkva. « Ovaj put ćemo se